

Terugmeldingen 2001-1.

Gerrit Speek

Vrijwel altijd ingezonden door de betreffende ringer of melder, soms geselecteerd uit onze databank. Een fotokopie van uw memorabele melding is altijd van harte welkom. Alleen terugmeldingen van vogels geringd of teruggemeld in Nederland en die om één of andere reden bijzonder zijn, s.v.p. niet uw 5 jaar oude Zilvermeeuw. Uw (handmatige) hulp voor deze rubriek wordt erg op prijs gesteld, omdat wij niet de gelegenheid hebben alle terugmeldingen stuk voor stuk te bezien.

Blauwe reiger, *Ardea cinera*, NLX1850

Wie af en toe in oude tijdschriften snuffelt komt nog eens wat tegen: Van Marle J.C. 1943. Een oude terugmelding van den reiger (*Ardea cinera*). *Limosa* 16(3): 116. "In het Nederlandsch Tijdschrift voor Liefhebbers der Jagt en Visscherij, 6e jaargang, 1858, vond ik het volgende bericht: In de provincie Oran in Algiers is gedurende de laatste maanden van 1858 een reiger gevangen, die aan zijner pooten een koperen bandje droeg, waarop: Royal Hawking Club 1850 Loo in the Netherlands." "Bij de valkenjacht was het gebruikelijk gevangen reigers van een ring te voorzien. De hier vermelde vogel overleefde de vangst nog 8 jaren en levert een trekgegeven van zeer ouden datum". Na 142 jaar komt deze melding pas in onze database terecht, waarbij we het ringjaar gemakshalve maar als ringnummer nemen.

Ooievaar, *Ciconia ciconia*, ringnr. Arnhem3099 +3996.

Geringd als pull door W. Verholt op resp. 20 juni 1997 in Gorssel en 6 juni 1998 in Voorst. Geschoten in Mali, Afrika op resp. 31 maart 2000 en 1 januari 1999. Hemelsbreed 4300 kilometer. Voor verdere opmerkingen zie OHV nr.89, blz. 39.

Sperwer, *Accipiter nisus*, ringnr. Arnhem .3553612

Geringd op 21 juni 1999 als pull, vrouw in Olst door P. Voskamp. Op 12 september 1999 geschoten in Zwitserland bij Neuchatel. Van de vogels die in Nederland als pull worden geringd wordt het overgrote deel in Nederland teruggemeld of uit onze buurland België (129) en Duitsland (105). De meldingen uit Noorwegen (1), Zweden (2), Engeland (1), Frankrijk (69), Spanje (15) en Marokko (1) zijn niet onverwacht (Speek & Speek 1985). De meldingen uit Bulgarije (1) en Zwitserland (1), tsja.

Torenvalk, *Falco tinnunculus*, ringnr. Copenhagen ..520379

Geringd als pull op 29 juni 1982 te Sovang in Denemarken. Vers dood gevonden door L. Tervelde op 5 december 1998 bij Garnwerd in Groningen. Meer dan 90.000 terugmeldingen zijn er, slechts 559 daarvan zijn buitenlandse ringen gevonden in Nederland. De als pull geringde van die 559 komen voor het overgrote deel uit onze buurlanden België en Duitsland (392) en verder uit Denemarken (12), Engeland (14), Noorwegen (1), Finland (5) en uit Zweden (11). Bovendien is deze vogel ook nog 16 jaar oud geworden. De oudste vogel binnen het ringwerk in Euring werd 23 jaar (Staaiv 1998).

Kwartelkoning, *Crex crex*, ringnr. Helgoland .6358916

Slechts 564 vogels geringd van 1911 t/m 1999 en daarvan 33 teruggemeld, dat is "niet veel". Bij die 33 zijn slechts 3 buitenlandse ringen: van Ringcentrale "Budapest", "Hiddensee" en bovenstaande ring. De laatste twee zijn beide van P. Voskamp. Nederlandse ringen worden ook in het buitenland gevonden: België 1, Frankrijk 1, Zwitserland 1, Rusland 1 en Syrië 1. Voor deze laatste melding zie OHV 1978, nr.31, blz.8.

Kemphaan, *Philomachus pugnax*, ringnr. Arnhem .1393051

Geringd als vrouw >1kj op 17 april 1999 te Molkwerum, Friesland door B. de Jong. Op 2 april 2000 bemachtigd, verder lot onbekend, te Djenne in Mali. Afgelegde afstand hemelsbreed is 4411 kilometer. Dat lijkt heel wat, maar een Kemphaan "draait daar zijn hand(pennen) niet voor om". 39 terugmeldingen zijn zuidelijker dan 17° NB. De meest oostelijke vogel werd gemeld uit noordoost Siberië (68° NB en 162° OL, afgelegde afstand 8505km), de meeste westelijke vogel uit Martinique (14° NB 61° WL, afgelegde afstand 7236km) en de meest zuidelijke uit Guinea Bissau (11° NB 15° WL, afgelegde afstand 4964km).

Kokmeeuw, *Larus ridibundus*, ringnr. NLX851

Wie af en toe in oude tijdschriften snuffelt komt nog eens wat tegen: Brouwer G.A. 1934. Transatlantische vlucht van een geringde Kapmeeuw. *Ardea* 1934: 210-211. "Van Alfred O. Gross, een medewerker van de Biological Survey, en van Dr.F.C. Lincoln te Washington, ontving het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie bericht, dat eerstgenoemde in den zomer van 1934 aan de Stag Bay op Labrador een kleine meeuw in handen had gekregen, die een ring droeg met de inscriptie "Cogels Ossendrecht Holland 851". Na informatie antwoordde de heer J. Baron Cogels aan het Museum, dat met dezen ring op 21 Juni 1932 een jonge Kapmeeuw (*Larus ridibundus* L.) geringd was op zijn landgoed "Groote Meer" nabij

Ossendrecht (N.-Br.)". Na 66 jaar komt deze melding pas in onze database terecht.

Stormmeeuw, *Larus canus*, ringnr. Arnhem .3206219

Geringd als pull op 2 juli 1977 in de Amsterdamse Waterleiding Duinen door VRS AWDuinen. Verkeersslachtoffer op 28 juni 1999 op de Maasvlakte. 22 jaar is een achtenswaardige leeftijd voor een Stormmeeuw. De oudste in onze database werd 30.5 jaar, met als 'goede tweede' ringnummer .3142361, zie hieronder. De oudste binnen het ringwerk in Euring werd 31 jaar en 8 maanden (StaaV 1998).

Stormmeeuw, *Larus canus*, ringnr. Arnhem .3142361

Geringd als pull op 22 juni 1971 in de Schoorlsche Duinen door C. Ooijevaar. Voor het laatst met telescoop afgelezen bij Schoorl (!) door Derick Hiemstra op 16 juli 2000. De vogel leeft dus nog steeds en is nu 28 jaar oud.

Zilvermeeuw, *Larus argentatus*, ringnr. Arnhem .5020745

Geringd op 4 juli 1967 als pull op Rottumeroog door wijlen S. Braaksma. Dood gemeld (verkeersslachtoffer) op 14 augustus 1998 in Drenthe. Dat is heel oud voor een Zilvermeeuw. Binnen het ringwerk in Euring is de oudste Zilvermeeuw 31 jaar en 11 maanden (StaaV 1998).

Dwergstern, *Sterna albifrons*, ringnr. Arnhem H.143145

Geringd als pull op 11 juli 1979 op de Engelsmanplaat in de Waddenzee door A. Timmerman jr. Gevangen en los als broedvogel door een ringer op 12 juni 2000 in Denemarken, de vogel was toen 21 jaar (en 1 á 2 weken) oud. Dat is een zeer respectabele leeftijd en veruit de oudste met een Nederlandse ring. De oudste Dwergstern binnen het ringwerk van Euring werd bijna 24 jaar (StaaV 1998).

Ijsvogel, *Alcedo atthis*, ringnr. Arnhem P.19660

Geringd als vrouw na 1e kj op 17 april 1999 in het Zwarte meer door J. Nap. Gevangen en los door een ringer op 28 april 2000 in Voellinghausen in Duitsland, afgelegde afstand 198km. Ijsvogels zijn nogal honkvast. Een enkeling komt uit Polen, Zweden en Noorwegen of trekt door naar Frankrijk. Zie ook de rubriek "terugmeldingen" in OHV 67, 68, 77, 85 en 91.

Boerenzwaluw, *Hirundo rustica*, ringnr. Madrid-Icona AB..8480

Geringd als na 1e kj vrouw op 3 mei 1999 in noordoost Spanje aan de kust van de Middellandse Zee. De heer W. van den Berg (via Paul Voskamp) vond de vogel op 12 mei 1999, dood gevlogen tegen een raam in Wapenveld. Geen geringe prestatie: 1367 km in 9 dagen.

Boerenzwaluw, *Hirundo rustica*, ringnr. Arnhem F.527729

In het Boerenzwaluwproject geringd als nestjong op 1 juni 1995 in Ommeren, Gelderland door H. van Muiswinkel. Gevangen en los door een ringer op 22 april 2000 in de plaats Holland op North Ronaldsay, Orkney, een eilandengroep ten noorden van Schotland. Merkwaardig dat (1) de vogel in die richting van zijn geboorteplaats is verwijderd, (2) vroeg in het seizoen al zo noordelijk en (3) blij dat de vogel "koos" voor de vindplaats "Holland".

Winterkoning, *Troglodytes troglodytes*, ringnr. Arnhem J..49943

Geringd op 19 oktober 1999 als volgroeid door VRS Vlieland. Terug uit Engeland op 23 oktober 1999 (4 dagen later en 450km verder). Ruim 9000 terugmeldingen zijn er (Speek 2000), slechts 23 van vogels met een buitenlandse ring (België 6, Duitsland 4, Denemarken 1, Engeland 3, Noorwegen 1, Polen 1, Rusland 3 en 4 uit Zweden) en 29 meldingen van Nederlandse vogels in het buitenland (België 11, Duitsland 3, Denemarken 2, Frankrijk 9, Engeland 1, Noorwegen 1 en 2 uit Zweden). Het bevestigt het bekende beeld: heel weinig trek, het overgrote deel is standvogel (Speek & Speek 1984).

Rietzanger, *Acrocephalus schoenobaenus*, ringnr. Arnhem AC.26374

Geringd als 1ekj op 12 augustus 2000 in het Zwarte Meer door Jan Nap. Gevangen en los door een ringer op 20 augustus 2000 bij Medvode in Slovenië. 945 kilometer in 8 dagen. De gehele Europese populatie overwintert in Afrika ten zuiden van de Sahara, van Senegal tot Ethiopië en Zuid Afrika (Cramp 1992). De terugmeldingen van in Nederland geringde vogels tonen geen duidelijke voorkeursrichting. Er zijn meldingen uit (a) zuidwest Frankrijk, Spanje, Portugal, Marokko en Senegal, maar ook uit (b) oost Frankrijk, Zwitserland, de Balearen, noord-midden-zuid Italië, Malta, en ook uit (c) (voormalig) Tsjechoslowakije, Oostenrijk en (voormalig) Joegoslavië. De zuidwestelijke, zuidelijke en zuidoostelijke gebieden worden én in de najaars-trek én in de voorjaarstrek bezocht. Het kan natuurlijk zijn dat er in Nederland verschillende populaties zijn met verschillende voorkeurrichtingen, waarschijnlijker lijkt het me dat het óf individuele voorkeur is óf het maakt de Rietzanger niets uit, als hij maar in Afrika aankomt.

Tjiftjaf, *Phylloscopus collybita*, ringnr. London 9D..2073

Geringd als 1kj op 21 september 1998 in Engeland in het graafschap Suffolk. Gevangen en los op de AW Duinen op 26 mei 1999. Dit is de achtste "Engelse" Tjiftjaf in ons land, je verwacht ook geen grotere aantallen omdat de trekrichting voornamelijk zuidwest is.

Tjiftjaf, *Phylloscopus collybita*, ringnr. Arnhem M..32699

Geringd als 1kj op 10 augustus 1997 in de Amsterdamse Waterleiding Duinen. Teruggemeld als Tjiftjaf (gevangen en los door een ringer) op 21 april 1998 op Sardinië, Italië. Bijna 100 terugmeldingen zijn er uit Spanje, Portugal en Marokko. Dit is de tweede (één terugmelding uit de Camarque) die misschien de Middellandse Zee oversteekt via Italië.

Matkop, *Parus montanus*, ringnr. Arnhem F.385594

Geringd door J. Hendriksma op 8 september 1992, leeftijd "volgroeid". Teruggevangen 24 augustus 1993, 30 september 1997 en 3 november 1999. Geringd en driemaal teruggevangen (ook door Hendriksma) op dezelfde plaats: Oudemirdum Friesland, hoezo plaatstrouw. Minimaal 7 jaar oud is de vogel nu en dat is al "op leeftijd" voor een Matkop, de oudste binnen het ringwerk van Euring werd 11 jaar en 4 maanden (Staa 1998).

Literatuur:

Cramp S. (red.) 1992. Handbook of the birds of Europe, the Middle East and North Africa. The Birds of the western palearctic. Volume VI Warblers. Oxford New York, Oxford University Press. ISBN 0-19-857509-2.

Speek B.J. & Speek G. 1984. Thieme's Vogeltrekatlas, Thieme, Zutphen. ISBN 90-03-98125-6.

Speek G. 2000. Ringverslag van het Vogeltrekstation 1999 (nr.84). Op Het Vinkentouw nr.92: 06-25.

Staa R. 1998. Longevity list of birds ringed in Europe. Euring Newsletter 2: 9-18.

Van den Berg A.B. & C.A.W. Bosman 1999. Zeldzame vogels van Nederland. GMB Uitgeverij, Haarlem. ISBN 90-74345-13-1.

Svensson ... (et al.) 2000. ANWB Vogelgids van Europa. ANWB, Den Haag. ISBN: 90-18-01212-2..